

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויח' טבת תשפ"ג

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 699

פנינים יקרים

ויחי יעקב וכו' (מז, כח) שמעתי ממורי עה"פ ויגש אליו יהודה וכו' (מד, יח) הודאה ושבת לו יתברך בי אדוני כי כל צער שהוא בתוך שם זה, וכאשר יגש אליו הודאה ושבת הנ"ל נתבטל הצער כאמור ויחי יעקב (מז, כח). (תולדות יעקב יוסף)

ויחי יעקב וכו' (מז, כח) ר"ל כשהוא עקב ענוה אז הוא דבק בו יתברך חי החיים שנאמר אשכון את דכא וכו' שמעתי על מלך אחד שביקש תרופה שיחיה לעולם, ונתן לו רפואה שיתרחק מהגאווה ויאחז במדת עקב ויחיה וק"ל. (תולדות יעקב יוסף)

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (מז, כח) רמז מדה כנגד מדה כשם שפירנס יעקב את יוסף י"ז שנה כך פירנס יוסף את יעקב במצרים שבע עשרה שנה. (תוספות)

ויקרבו ימי ישראל (מז, כט) יעקב אבינו פעמים הקב"ה קראו בשם יעקב ופעמים בשם ישראל, ומה שאמר הקב"ה שלא יקרא יעקב כי אם ישראל הכוונה שיהיה עיקר שם ישראל ושם יעקב טפל לו, שם יעקב נאמר על מדות הגוף בעניני הגוף בעוה"ז ושם ישראל נאמר על מדות הנפש ככתוב כי שרית עם אלקים וכו', הפרשה התחילה בוויחי יעקב כי אצל חי הגוף המה בעוה"ז וחי הנפש הם לעוה"ב, ולכן כשאמר ישראל אל יוסף הנה אנכי מת יזכירוהו בשם ישראל כי השררה העצומה במעלת הנפש היא ראיה פני השכינה ובה מתברך ישראל. (מתוך רבינו בחיי)

ויקרבו ימי ישראל למות (מז, כט) רשב"ל אומר ימותיהן של צדיקים מתין והן אינן מתין, ויקרב ישראל למות אין כתוב כאן אלא ויקרבו ימי ישראל למות, וכן בדוד ויקרבו ימי דוד למות וכן במשה הן קרבו ימיו למות, הרי ימיהן ולא הם. (מדרש הגדול)

ויקרא לבנו ליוסף (מז, כט) (כהמשך לנאמר בי אדוני) בא הכתוב לגלות סוד התפלה שלא יתפלל אדם עבור עצמו רק עבור השכינה להתיחד עם דודה, כי צדיקאי אינן שלוחי דמטרוניתא המתפללת בי אדוני שאין כוונת השכינה ג"כ עבור עצמה רק למען כבודו יתברך שיתפרסם בי אדנות שלך על העולם ומפרסם אדנותו שהוא אדון הכל. (תולדות יעקב יוסף)

חסד ואמת (מז, כט) פרש"י חסד שעושין עם המתים, הוא חסד של אמת, בעל הטורים: אמת ר"ת ארון מטה תכריכין. הראב"ם: ועשית עמדי חסד שישתדל בהתלהבות ליתן לו כבוד ואמת הכוונה לפי חובתך בנימוסה של הבנים להיות נשמעין לאבות. (שערי אהרן)

וישתחו ישראל על ראש המטה (מט, לא) יש מפרשים דהשתחוויה זו ליוסף על דרך השתחווית אברהם ע"ה לבני חת דרך נמוס, וכאן נתקיים מה שראה יוסף בחלומו כי השמש השתחוה לו, ויש אומרים שההשתחוויה היה מפני שניאות לבקשתו. (ראב"ב - פענח רזה)

ויחי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף וכו' (מח, א) משמע שלא היה יוסף רגיל אצל יעקב, ושמעתי מפי הרב שמואל ז"ל המעם לפי שהיה ירא שישאל לו הענין האך הורד למצרים והם חששו שאם יגידו יקללם יעקב, שהרי רחל קילל שלא מדעתו ומתה, קילל מדעת לא כ"ש. (תוספות)

ויאמר ליוסף הנה אביך חולה ויקח את שני בניו עמו (מח, א) בשם ילמדנו דאסנת אשת יוסף היתה משמשת את יעקב והיא אמרה ליוסף הנה אביך חולה, ועוד אמרה לו כך שמעתי שכל המקבל ברכה מפי צדיק כאילו קבלה מפי השכינה כך בניך כדי לברכם. (מדרש הגדול)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת א"ר הרא"ש זיע"א ז' כסליו תשל"ז

בראש' - שכל אחד רוצה לתפוס את הראש, - רק הוא יחיה עם אחדות הבורא, וכל אחד בפעולות שלו יחיה בבחינת "מה", והעבודה תהיה בבחינת "יגעתי באנחתי", שלא יהיה ידיעת התורה רק עמל התורה - אז נוכל להתאחד, וכל אחד יקבל את תפקידו, והוא יהיה הראש שלנו. אבל אם כל אחד רוצה להיות הראש, ובגלל שיש לו בחירה הוא רוצה שהרבש"ע יבטל את עצמו אליו, ובמקום שהוא יבטל את עצמו ל"מה אנוש כי תזכרנו", הוא יבטל את ה"מה אנוש כי תזכרנו" לבחינה שלו, בגלל שיש לו ידע, זה הוא השכינתא בגלותא.

ועד היום השכינה בגלות. והיא מחכה מתי יבוא זמנה כמו בזמן אבותינו הקדושים. מתי יגיעו מעשי למעשי אבותינו. וזה מה שאנחנו צריכים לעשות.

עם מחלוקת ושנאת חנם מאחד על השני - כמו שהיה עד היום - לא נגיע אי פעם לגאולה השלמה, למציאות של "יגעתי באנחתי אשחה בכל לילה מיטתי". כי כל אחד רוצה שע"י היגיעה שהוא יגע הוא יבוא לידיעת התורה, שהוא ידע את התורה ויהיה הראש. בגלל שהוא יודע יותר מהזולת הוא רוצה להיות הראש. והוא סבור שאין כמוהו ראוי והגון לכסא הכבוד שלו, היות שהוא עושה את כסא הכבוד של הקדושה, והוא בכלל "מה". בגלל כל זה אנחנו בגלות.

מתי זה יהיה? אם אנחנו נהיה מקושרים כל אחד עם השני מתוך אחדות הבורא, שכל אחד הוא מבוטל ל"אחד". כש"יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך" אז "ביום ההוא יהיה ה' אחד" (זכריה יד, ט), ואחדותו תהיה בכל העולמות - כי הוא אחדות העולם. אבל אם כל אחד רוצה את ידיעת התורה, וע"י ידיעת התורה יהיה גם הוא מציאות, אז אין שלימות, ובגלל זה עשין אנחנו בגלות.

טו

אנו צריכים לחפש את הדרך בכדי שנגיע למציאות הביטול. כמו שאבותינו הקדושים עבדו עם עצמם וכל אחד קיבל את התואר שלו: "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז), "מצאתי את דוד עבדי" (תהלים פט, כא), "עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו" (מוסף ימים נוראים), כל אחד כפי העבדות שלו הגיע לתואר שלו. איך יתכן שאברהם נקרא "אדונינו" - "עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו", מי הוא "אדונינו"? אברהם אבינו? מי זה אברהם אבינו, הלא הוא "עפר ואפר" (בראשית יח, כז), אלא הרבש"ע הוא אדונינו, והוא המציאות של אברהם אבינו, עד כדי כך שאברהם אבינו נקרא על שם זה "איתן אדונינו".

אם אנו נחיה כולנו באותה המציאות בדרכם של אבותינו הקדושים, וכל אחד ירצה להכיר את עצמו, ולא ירצה להיות ימי

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

זו

ולשם כך אנו צריכים להתאחד, וכל אחד יקבל את התפקיד שמתאים לו. לא בגלל שהוא חכם ומבין ויודע, אלא בגלל שהרבש"ע נתן לו את החוש לתפקיד הזה והוא צריך לעבוד את ה' עם מה שנתן לו. ואם אנחנו נהיה מאוחדים, אז כל אחד יעבוד עם עצמו בבחינת "יגעתי באנחתי" של "ונחנו מה", ויאמר "סורו ממני כל פועלי און" - אלו הקנאה ושנאת חנם - "כי שמע ה' קול בכי". אז נוכל להקים בחזרה את השכינה מהגלות, ונוכל להקים את פעולות ה' ע"י ההתמעטות שלנו, על ידי "מה" שלנו. אם נחיה ככה, אז ה' יזכה אותנו שיגלה את עצמו עלינו, ונוכל להכריח אותו - חוצפא כלפי שמיא מהניא" (סנהדרין קה.). כי מאחר שאנו מאוחדים, אזי אין בינינו השטן ואין בינינו שום מסך, כי אנחנו מבוטלים בבחינת "מה", ואז "כגמול עלי אמו" נהפך ל"מה אנוש כי תזכרנו". אז מבוטל הבחירה, ואז קם ה"אנוש" לתחיה, ושוב הוא גר בבית שלו, שזה הבית השלישי, הבנוי מאש. ואז הוא חוזר לחיות עם האש שלו, והוא חי עם כולנו ביחד. וזה רק מהתפילות שלנו שמהם נבנה הבית השלישי. שהרי זו היא תכלית הבריאה שברא הקב"ה את העולם - בכדי שאנו נבטל את הבחירה ונגיע אל מציאותו, "מה אנוש כי תזכרנו", ואז ממילא הוא חי אתנו ואנו חוסים תחת כנפיו. אם נזכה ביחד, כל אחד בתפקידו, אבל עם

יגיעה, עם עמל - ה' בטח יזכנו שאם אחד יקלקל נלמד אותו, והוא יחזור למציאותו שהוא אדם ולא מציאות. וכמו שרואים אצל עכן עם האדרת בימי יהושע, שפגם של יהודי אחד משפיע על כל העדה (יהושע ז), כך גם להיפך, אנחנו צריכים להתקשר ביחד, ואם ח"ו אחד נופל עם מחשבה זרה אז האחדות של כולנו לא תתן לו ליפול, ויהיה אצלנו אמת.

רק היות שאנו חיים בעולם הטבע, אז צריך שלכל אחד יהיה תפקיד מוגדר, וצריך שיהיה ממונה אחד על כולם שינהל אותם. וה' ישלח לנו מי שהגון וראוי לזה, בכדי שיחד נגיע לגוף אחד, לבחינת 'אדם', שנהפוך את עצמנו לתוהו ובוהו כמו בראשית הבריאה "והארץ היתה תוהו ובוהו". שנבוא לבחינת "ארץ" - "תוהו ובוהו".

ואז נזכה כולנו יחד לשלימות, שלא יהיה מסך בינינו ובין מציאותינו - "מה אנוש". ואם חטאנו - "אבל אשמים אנחנו", אבל נחיה אתו "כגמול עלי אמו", וכל אחד צריך לרחוץ את הנשמה שלו ואז הכל יהיה ברחמים.

כשאנו נחיה אתו "כגמול עלי אמו", אז הוא ירחם עלינו כרחם אב על בנים, ולא נסבול עוד מהעוונות שגרמנו שהשכינה בגלות, מפני שהדין יתהפך לרחמים, ואז שוב יהפוך ה' את השם שלו, כמו שיתבאר.

המשך יבוא אי"ה

המשך פנינים יקרים

ויתחזק ישראל וישב על המטה (מח, ב) פרש"י אמר אע"פ שהוא בני מלך הוא אחלק לו כבוד מכאן שחולקין כבוד למלכות, וכן אליהו שחלק כבוד לאחאב, והא דאמרין ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשי עמך, יש לחלק בין בפניו לשלא בפניו. (משכיל לדוד)

אשר נתן לי אלקים בזה (מח, ט) דרך הצדיקים כשזוכרים את הטוב אשר הגיע להם חולקים כבוד לה' כי הוא הנותן, וכמו שאמר יעקב הילדים אשר חנן אלקים את עבדך וכמש"כ בזה לפי פשוטו פירושו דאפילו בימי גלות בארץ נכריה חננו ה'. (אוה"ק)

וישק להם ויחבק להם (מח, י) שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, וכדרך שנעשה לו שאביו חבקו ונשקו כשברכו. (לעיל כו, כז).

הנה אנכי מת, והיה אלקים עמכם (מא, כא) פירוש שלא יחשבו כי במות יעקב תסתלק השכינה מביניהם אלא אפילו ימות יהיה אלקים עמהם. (אוה"ק)

בחרבי ובקשתי (מח, כב) היא חכמתו ותפלתו, שם מושאל על תפלתן של צדיקים כמו שמצינו במלכים ב' (ב, יב) אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, ותיב"ע רבי רבי דטב להון לישראל בצלותה מרתיכין ופרשין, וכן כתוב רוממות א-ל בגרונם וחרב פיפיות בידם. (מהר"ל).

האספו (מט, א) רבנן אמרי צוה אותן על המחלוקת, אמר להון תהון כולכם אסיפה אחת, נעשו בני ישראל אגודה אחת התקינו עצמן לגאולה, כי חורבן הבית היה בעוון שנאת אחים וכש"כ שאי אפשר תהיה הגאולה עד שיתקבצו כולם והיו לגוי אחד. (מדרש רבה - מלבי"ם)

פחזו כמים (מט, ד) ומהו כמים? אם יהא ביד אדם קיתון של מים והוא נשפך אינו משתייר בו, אבל אם היה של שמן או דבש משתייר ממנו לכך אמר כמים אל תותר כלומר שנשפך כמים ולא נשאר כלום, רק המזין שמתחיל לעולם מראובן כמובא בדברי הימים. (מדרש הגדול בראשית רבה)

פחזו כמים אל תותר (מט, ד) אע"פ שהדברים דברי תוכחה, ברכה לראובן הם שבתחילה דימה ראובן שהוא נטרד מכל וכל, כיון ששמע אל תותר שמח ואמר הלואי שאהיה כשאר שבטים, וכן משה רבינו חותם על ראובן ויהי מתיו מספר. (שכל טוב)

ארור אפם כי עזו (מט, ז) זאת הברכה שבירכם שיחסר אפם, כי ארור לשון חסרון (טור) וכן כתב חזקוני ארור אפם אין זה קללה אלא ברכה כלומר יהי רצון שלא יצליחו באפם כדי שלא ירגילו להיות רגזנים, אך ישאר בהם חלק הרגיל בכל אדם לקבל שכר בעוה"ב. (שערי אהרן)

אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל (מט, ז) נצרך לפרקים מעט אנשים כאלה, אבל רובם במקום אחד קשה, על כן אחלקם ביעקב שיהיו מעט מעט במקום אחד, ואפיצם בישראל כן בקרב חסידי ישראל נדרש לפעמים איש כזה כמו שהיה פינחס במעשה זמרי. (עמק דבר)

יהודה אתה יודוך אחיך (מט, ח) אמר לו יהודה אתה הוא המודה, שמך גרם לך להיות מודה על חטאתך שמיום שנברא העולם לא בא אדם שנתן הודאה לפני המקום עד שבאת אמך ונתנה הודאה שנאמר הפעם אודה ה' לפיכך הודית על מעשה תמר. (שכל טוב)

גור אריה יהודה (מט, ט) הגור הוא קל וגבור יותר מאריה זקן, לכן ממשיך את יהודה לגור אריה. (רשב"ם) ובמדרש רבה כתב מלמד שנתן לו גבורה של אריה וחוצפה של גוריו, רבי מיוחס פירש גור של אריה... (שערי אהרן)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

